

กฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมือง International Charters and Standards Relating to Urban Conservation

วรรณศิลป์ พีรพันธุ์

Wannasilpa Peerapun

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ 10330

Faculty of Architecture, Chulalongkorn University, Bangkok 10330, Thailand

E-mail: wannasilpa@chula.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการทบทวน (review) และสังเคราะห์เนื้อหาของกฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมือง (urban conservation) ที่สำคัญ เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญและพัฒนาการของกฎบัตรและมาตรฐานดังกล่าว ซึ่งพัฒนาต่อเนื่องจาก “กฎบัตรเวนิส (The Venice Charter)” ในปี พ.ศ. 2507 (ค.ศ. 1964) ผลการศึกษาพบว่า กฎบัตรและมาตรฐานเหล่านี้มีพัฒนาการใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องในด้านหลักการและแนวทางการอนุรักษ์ โดยในด้านหลักการนั้น มีการปรับปรุงความหมายของเมืองและพื้นที่ประวัติศาสตร์ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมถึงมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย และการเคารพในสิทธิ์ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ส่วนในด้านแนวทางการอนุรักษ์นั้น พบว่ามีการปรับเปลี่ยนนโยบายการอนุรักษ์เมืองให้เป็นแบบบูรณาการที่ประสานนโยบายการอนุรักษ์มรดกเมืองเข้ากับบริบทเมืองที่กว้างกว่า และสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนของเมือง กรอบการดำเนินงานมีความยืดหยุ่นมากขึ้น รวมทั้งมีการพัฒนามาตรการและเครื่องมือต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับนโยบายแบบใหม่ กฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศเหล่านี้มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักผังเมือง สถาปนิก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สมควรที่จะทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการอนุรักษ์เมืองต่อไป

Abstract

This article aims at reviewing and synthesizing selected international charters and standards relating to urban conservation in order to provide understanding about their significant contexts and development. Originated from the Venice Charter in 1964, these charters and standards have been gradually developed to include newer conservation principles and guidelines. In terms of principles, the meanings of historic towns and urban areas have been broadened to cover environmental, economic and social dimensions. Participations from all stakeholders and the right of local residents have been recognized. In terms of conservation guidelines, a multidisciplinary approach which integrates urban conservation policy with broader urban contexts and which is relevant to urban sustainable development have been enhanced. The rigidity of conservation frameworks has become more relaxed while additional conservation measures and tools have been developed to work with modern policies. These charters and standards are very useful for urban planners, architects and those professionals who engage in urban conservation activities. It is recommended that these professions make clear understanding of such charters and standards in order to make use of them appropriately.

Keywords

การอนุรักษ์เมือง (Urban Conservation)

กฎบัตรและมาตรฐาน (Charters and Standards)

มรดกทางวัฒนธรรม (Cultural Heritage)

เมืองประวัติศาสตร์ (Historic Town)

1. บทนำ

การอนุรักษ์เมือง (urban conservation) เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของนโยบายด้านมรดกทางวัฒนธรรมสมัยใหม่ เป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษมาแล้วที่เมืองประวัติศาสตร์ (historic towns) และพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ (historic urban areas) ได้รับการยอมรับว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรม (cultural heritage) ที่มีคุณค่าทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี สถาปัตยกรรม และศิลปวัฒนธรรม เป็นศูนย์กลางของกิจกรรมทางวัฒนธรรมที่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของผู้คนในพื้นที่ รวมทั้งยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ช่วยสร้างงานและรายได้ให้แก่ประชาชนจำนวนมาก การอนุรักษ์เมืองไม่ใช่เรื่องใหม่ ในอดีตมีการดำเนินการบูรณะฟื้นฟูเมืองที่เสื่อมโทรมหรือเสียหายจากภัยธรรมชาติและสงครามอยู่เสมอ แต่การดำเนินการดังกล่าวของแต่ละประเทศยังอาศัยหลักการและวิธีการของตนเอง ขาดหลักการและแนวทางที่เป็นมาตรฐานในระดับสากล โดยส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะการเก็บรักษาหรือบูรณะโบราณสถานและสถาปัตยกรรม ขาดมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ผลที่ตามมาคือเมืองประวัติศาสตร์และพื้นที่ประวัติศาสตร์จำนวนมากโดยเฉพาะที่อยู่ในประเทศกำลังพัฒนา ไม่สามารถตอบสนองความต้องการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของโลกสมัยใหม่ เกิดปัญหาการย้ายออกของผู้คนในพื้นที่ และการก่อสร้างอาคารสมัยใหม่แทนที่อาคารดั้งเดิม ทำให้คุณค่าและอัตลักษณ์ของเมืองประวัติศาสตร์และพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์จำนวนมากสูญหายไป

ความพยายามกำหนดหลักการและแนวทางในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมระหว่างประเทศเกิดขึ้นครั้งแรกจาก “การประชุมระหว่างประเทศครั้งแรกของสถาปนิกและช่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโบราณสถาน (The First International Congress of Architects and Technicians of Historic Monuments)” ที่กรุงเอเธนส์ (Athens) ในปี พ.ศ. 2474 (ค.ศ. 1931) โดยที่ประชุมดังกล่าวได้รับรอง “กฎบัตรเอเธนส์เพื่อการบูรณะโบราณสถาน” (The Athens Charter for the Restoration of Historic Monuments) ซึ่งเป็นกฎบัตรสั้น ๆ เกี่ยวกับหลักการบูรณะโบราณสถาน หลังจากนั้นก็ได้มีการดำเนินการอื่นใดเพิ่มเติม จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2507 (ค.ศ. 1964) จึงได้มีการจัด “การประชุมระหว่างประเทศ

ครั้งที่ 2 ของสถาปนิกและช่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโบราณสถาน (The Second International Congress of Architects and Technicians of Historic Monuments)” ขึ้น กล่าวได้ว่า กฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน มีจุดเริ่มต้นร่วมกันจาก “กฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานและแหล่งที่ตั้ง (International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites)” หรือ “กฎบัตรเวนิส (The Venice Charter)” ซึ่งเป็นผลลัพธ์จากการประชุมระหว่างประเทศ ครั้งที่ 2 ของสถาปนิกและช่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโบราณสถาน การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นโดยองค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) หรือ “ยูเนสโก (UNESCO)” เมืองเวนิส (Venice) ประเทศอิตาลี ในปี พ.ศ. 2507 (ค.ศ. 1964)

นอกจากกฎบัตรเวนิสแล้ว ผลจากการประชุมยังนำไปสู่การก่อตั้ง “สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites)” หรือที่นิยมเรียกกันทั่วไปว่า “อโคโมส (ICOMOS)” ในปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965) อโคโมสเป็นองค์กรวิชาชีพทางมรดกทางวัฒนธรรมในระดับสากล มีเป้าหมายการทำงานเพื่อการอนุรักษ์ และปกป้องคุ้มครองโบราณสถานในลักษณะขององค์กรอิสระ (NGO) การทำงานร่วมกันของอโคโมสและยูเนสโกนำไปสู่การพัฒนากฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ อีกมากมาย ซึ่งรวมถึงกฎบัตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมือง (urban conservation) ด้วย นอกจากกฎบัตรแล้ว ยังมีมติ (resolution) และข้อแนะนำ (recommendation) อีกเป็นจำนวนมาก กฎบัตรและมาตรฐานเหล่านี้ เป็นแหล่งอ้างอิงที่สำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมือง ซึ่งกำลังอยู่ในกระแสความสนใจของสาธารณชนในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ความรู้เกี่ยวกับกฎบัตรและมาตรฐานเหล่านี้ ยังมีการเผยแพร่เฉพาะบางส่วนและอยู่ในแวดวงที่จำกัด ทำให้มีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างจำกัดและขาดประสิทธิภาพ

สาระสำคัญของบทความนี้เป็นการทบทวน (review) และสังเคราะห์เนื้อหาของกฎบัตร และมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองที่สำคัญ และมีความน่าสนใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญและพัฒนาการของกฎบัตร และมาตรฐานเหล่านี้ เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมือง เช่น นักผังเมือง สถาปนิก และผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักการและแนวทางในอนุรักษ์เมืองที่เป็นสากล

2. กฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานและแหล่งที่ตั้ง (International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites) หรือ กฎบัตรเวนิส (Venice Charter)

“กฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถานและแหล่งที่ตั้ง (International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments and Sites) หรือ “กฎบัตรเวนิส เป็นกฎบัตรที่มีความสำคัญที่สุดที่มีผลต่อการอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งที่ตั้ง (historic monuments and sites) เมืองประวัติศาสตร์ (historic towns) แหล่งที่ตั้งประวัติศาสตร์ (historic sites) ตลอดจนมรดกทางวัฒนธรรมประเภทอื่น ๆ ที่มีการเพิ่มเติมในภายหลัง กฎบัตรนี้ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมระหว่างประเทศ ครั้งที่ 2 ของสถาปนิกและช่างผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับโบราณสถานที่เมืองเวนิส ในปี พ.ศ. 2507 (ค.ศ.1964) และได้รับการรับรองจากไอโคโมส ในปี พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965)

กฎบัตรเวนิสได้นิยามความหมายของโบราณสถาน (historic monuments) ว่า “...ไม่ได้หมายถึงเพียงแค่สิ่งก่อสร้างทางสถาปัตยกรรมอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังรวมถึงบริเวณเมืองหรือชนบทที่พบหลักฐานของอารยธรรมใดอารยธรรมหนึ่ง พัฒนาการสำคัญหรือเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์” (ICOMOS, 1998b, p. 2) และได้ขยายความหมายของโบราณสถานว่า “...ไม่ได้จำกัดเพียงเฉพาะผลงานศิลปะที่ยิ่งใหญ่ แต่ยังหมายรวมถึงผลงานจากอดีตที่ธรรมดากว่านั้นซึ่งสิ่งสมคุณค่าทางวัฒนธรรมจากกาลเวลาที่ผ่านไป” (ICOMOS, 1998b, p. 2) นอกจากนี้ กฎบัตรเวนิสยังได้กำหนดหลักการในการอนุรักษ์ การบูรณะ และการขุดค้นโบราณสถานและแหล่งที่ตั้ง และการจัดพิมพ์รายงานอีกด้วย

3. กฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมือง

หลังจากกฎบัตรเวนิส ก็ได้มีการเพิ่มเติมกฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อเสริมกฎบัตรเวนิสอย่างต่อเนื่องเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงและที่เกี่ยวข้องโดยทางอ้อม เนื้อหาที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้จะทบทวนเฉพาะกฎบัตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองโดยตรง และมีความน่าสนใจเท่านั้น

3.1 มติเพื่อการฟื้นฟูแหล่งที่ตั้งเมืองประวัติศาสตร์ (Resolutions on the Regeneration of Historic Urban Sites)

“มติเพื่อการฟื้นฟูแหล่งที่ตั้งเมืองประวัติศาสตร์ (Resolutions on the Regeneration of Historic Urban Sites)” เป็นผลจากการประชุมของไอโคโมสที่ประเทศเชคโกสโลวาเกีย ระหว่างวันที่ 24-26 มิถุนายน พ.ศ. 2509 (ค.ศ.1966) มติดังกล่าวระบุว่า การอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์เป็นหน้าที่ของทุกประเทศ การอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์เป็นหน้าที่ของนักผังเมือง สถาปนิก วิศวกร และนักอนุรักษ์โบราณสถาน ดังนั้นในการสอนวิชาชีพเหล่านี้ จึงจำเป็นต้องปลูกฝังสำนึกความรับผิดชอบที่ต้องแก่ผู้ที่จะออกมาปฏิบัติวิชาชีพ นอกจากนี้ มติดังกล่าวยังระบุถึงความสำคัญของมรดกทางวัฒนธรรมในฐานะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่กระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ และเรียกร้องให้ทุกประเทศจัดทำรายชื่อเมืองประวัติศาสตร์ที่ควรอนุรักษ์ (ICOMOS and the Authors, 1993a, p. 33-34)

3.2 มติแห่งบรูจส์: หลักการบูรณะเมืองประวัติศาสตร์ (The Resolution of Bruges: Principles Governing the Rehabilitation of Historic Towns)

หลักการบูรณะเมืองประวัติศาสตร์ซึ่งนำเสนอต่อที่ประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเรื่อง “การอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์” ที่เมืองบรูจส์ (Bruges) ประเทศเบลเยียม เมื่อวันที่ 12-15 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) ระบุถึงความสำคัญและความจำเป็นที่จะต้องอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ (historic towns) โดยกล่าวว่าคุณค่าทางวัฒนธรรมและความงามเป็นสิ่งสำคัญของ

เมืองประวัติศาสตร์ แต่สิ่งสำคัญยิ่งกว่านั้นคือบทบาทหน้าที่ทางสังคม ในฐานะเป็นสถานที่พบปะของสังคมเมือง และเป็นถิ่นที่อยู่ที่มีความหลากหลาย (ICOMOS and the Authors, 1993b, p. 88-89) การอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ การบูรณะและการปรับเปลี่ยนประโยชน์ใช้สอยเพื่อให้ตอบสนองความต้องการปัจจุบันจึงเป็นสิ่งสำคัญของนโยบายด้านที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ในการดำเนินการดังกล่าวจะต้องให้ความเอาใจใส่ต่อสิทธิของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ โดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสจะต้องสามารถอยู่อาศัยในถิ่นเดิมได้ต่อไป (ICOMOS and the Authors, 1993b, p. 89) เมืองประวัติศาสตร์จะต้องได้รับการอนุรักษ์ภายใต้กรอบของการวางแผนภาคและเมือง โดยการอนุรักษ์เมืองจะต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านสังคมและเศรษฐกิจของภาค ขณะเดียวกันความต้องการต่าง ๆ ของภาคก็จะต้องได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับการอนุรักษ์เมือง (ICOMOS and the Authors, 1993b, p. 89) ในการอนุรักษ์เมืองอาจจำเป็นต้องมีการปรับเปลี่ยนบางสิ่งบางอย่างเพื่อตอบสนองต่อชีวิตในปัจจุบัน แต่จะต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบต่อโครงสร้าง และประวัติศาสตร์ของเมือง การวางผัง ความหนาแน่น และสัดส่วนของเมืองจะต้องได้รับการเก็บรักษา ความเป็นของแท้ดั้งเดิมของโบราณสถานและกลุ่มอาคารจะต้องได้รับการอนุรักษ์ตามหลักการของกฎบัตรเวนิส (ICOMOS and the Authors, 1993b, p. 89)

3.3 มติจากการประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็ก (Resolutions of the International Symposium on the Conservation of Smaller Historic Towns)

ในการประชุมสามัญครั้งที่ 4 ของไอโคโมสระหว่างวันที่ 29-30 พฤษภาคม พ.ศ. 2518 (ค.ศ. 1975) ที่ประชุมได้ผ่าน “มติจากการประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็ก (Resolutions of the International Symposium on the Conservation of Smaller Historic Towns)” มติดังกล่าวเป็นการขยายหลักการอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ของมติแห่งกรุงสโลวนีให้ครอบคลุมเมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็ก

(smaller historic town) โดยระบุว่า เมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็ก จำแนกออกได้หลายรูปแบบตามลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้น และตามลักษณะเฉพาะซึ่งแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขนาด บริบททางสังคม และบทบาททางเศรษฐกิจ (ICOMOS and the Authors, 1993c, p. 92) มาตรการในการฟื้นฟูและปรับปรุงเมืองเหล่านี้จะต้องให้ความเคารพต่อสิทธิ ประเพณี และความต้องการของผู้อยู่อาศัยและตอบสนองเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของชุมชน (ICOMOS and the Authors, 1993c, p. 92) นอกจากนี้ยังระบุว่าปัญหาของเมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็กมาจากหลายด้าน เช่น ขาดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทำให้เกิดการย้ายออกของประชาชนไปยังศูนย์กลางขนาดใหญ่ ทำให้ถูกปล่อยทิ้งร้างและเสื่อมโทรมลง หรือปัญหาความไม่สะดวกในการเดินทางทำให้ผู้คนย้ายออกจากศูนย์กลางเมืองเดิมไปยังย่านสมัยใหม่ที่อยู่ถัดออกไปรอบนอก หรือเกิดจากการย้ายถิ่นเข้ามาในเมือง เป็นตัวเร่งให้เกิดการทำลายโครงสร้างการตั้งถิ่นฐานดั้งเดิม (ICOMOS and the Authors, 1993c, p. 92)

มติดังกล่าวเรียกร้องให้บรรจุประเด็นปัญหาและความจำเป็นของเมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็กเข้าเป็นส่วนหนึ่งในการจัดทำนโยบายระดับภาค ให้มีการประสานแผนของหน่วยงานสาธารณะที่ส่งผลกระทบต่อเมือง เช่น การกำหนดที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม โครงข่ายการจราจร และสาธารณูปโภคสาธารณูปการต่าง ๆ (ICOMOS and the Authors, 1993c, p. 93) ขณะที่ในการวางแผนระดับท้องถิ่น ให้คำนึงถึงรักษาคุณค่าของเมืองประวัติศาสตร์และดูแลขนาดของสิ่งก่อสร้างใหม่ให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเมือง อาคารสำคัญ และภูมิทัศน์ของเมืองที่มีอยู่เดิม รักษามุมมองทางสายตาและความเชื่อมโยงของที่ว่าง ถนน และจุดสำคัญต่าง ๆ หลีกเลี่ยงการรื้อถอนองค์ประกอบที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ แนะนำให้นำเอาอาคารเก่ากลับมาใช้ประโยชน์ใหม่แทนการรื้อถอน และเสนอแนะให้มีการพัฒนาวิธีการสำรวจ ประเมิน และอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์ขนาดเล็ก รวมทั้งกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความภูมิใจ และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องหันมาสนใจดูแลเอาใจใส่เมืองประวัติศาสตร์ให้มากยิ่งขึ้น (ICOMOS and the Authors, 1993c, p. 93-94)

3.4 ข้อเสนอแนะของอิคอมอส-ยูเนสโก ซึ่งรับรอง โดยที่ประชุมสัมมนาระหว่างประเทศเรื่อง “ชีวิตใหม่สำหรับเมืองประวัติศาสตร์”

*(ICOMOS-UNESCO's Recommendation Adopted at the International Symposium—
“A New Life for Historic Towns”*

การประชุมสัมมนาดังกล่าว จัดขึ้นที่ประเทศ เชคโกสโลวเกีย ระหว่างวันที่ 30 กันยายน - 5 ตุลาคม พ.ศ. 2519 (ค.ศ.1976) สำคัญของข้อเสนอแนะของอิคอมอส-ยูเนสโกฉบับนี้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่มีต่อการพัฒนาสมัยใหม่และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของเมือง โดยระบุว่านอกจากการอนุรักษ์คุณค่าของเมืองประวัติศาสตร์แล้ว ยังต้องคำนึงถึงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมด้วย (ICOMOS and the Authors, 1993d, p. 102) การปรับปรุงอาคารเดิมและการก่อสร้างอาคารใหม่ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ จะต้องได้รับการออกแบบให้ตอบสนองกฎเกณฑ์ทางวัฒนธรรมของสังคมสมัยใหม่ ขณะเดียวกันก็ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจในคุณค่าทางวัฒนธรรมและโครงสร้างทางประวัติศาสตร์ของเมือง (ICOMOS and the Authors, 1993d, p. 103) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการอนุรักษ์สินค้าทางวัฒนธรรมและการวางแผนภาคและเมือง จะต้องวางนโยบายเชิงรุกในการบูรณาการการปรับปรุงฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์พื้นที่เมืองประวัติศาสตร์เข้ากับแผนอื่น ๆ โดยคำนึงถึงสัณฐานประวัติศาสตร์ (historic morphology) และความต้องการของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ ขณะเดียวกันก็ต้องมีการปรับแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจของหน่วยงานดังกล่าวทั้งในระดับท้องถิ่นและภาคให้ช่วยสนับสนุนการปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่ประวัติศาสตร์ (ICOMOS and the Authors, 1993d, p. 103)

3.5 ข้อเสนอแนะของยูเนสโกเกี่ยวกับการปกป้องและบทบาทร่วมสมัยของพื้นที่ประวัติศาสตร์ (UNESCO's Recommendation Concerning the Safeguarding and Contemporary Role of Historic Areas)

ข้อเสนอแนะของยูเนสโกเกี่ยวกับการปกป้องและบทบาทร่วมสมัยของพื้นที่ประวัติศาสตร์ ซึ่งได้รับการรับรองจากที่ประชุมสามัญของยูเนสโกที่เมืองไนโรบี (Nairobi) เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2519 (ค.ศ.

1976) เป็นเอกสารที่ค่อนข้างยาว มีลักษณะเป็นหลักการและวิธีการทั่วไปอย่างกว้าง ๆ สำคัญคือการให้คำจำกัดความของ “พื้นที่ประวัติศาสตร์ (historic area)” และอธิบายถึงหลักการและมาตรการทั่วไปในการปกป้องพื้นที่ดังกล่าว โดยมีการให้คำจำกัดความของ “พื้นที่ประวัติศาสตร์และสถาปัตยกรรม (historic and architectural areas)” ว่าหมายถึง “กลุ่มของอาคาร โครงสร้าง และที่ว่าง รวมถึงพื้นที่ทางโบราณคดี และแหล่งซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งรวมขึ้นเป็นการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในสภาพแวดล้อมเมืองหรือชนบท มีคุณค่าที่ยอมรับในด้านโบราณคดี สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ สุนทรียภาพ หรือสังคม” (ICOMOS and the Authors, 1993e, p. 108) และเรียกร้องให้รัฐบาลทั้งในระดับชาติ ภาค และท้องถิ่นช่วยกันปกป้องพื้นที่ประวัติศาสตร์และบริเวณโดยรอบ

มาตรการที่แนะนำประกอบด้วยมาตรการทั่วไปทางกฎหมายและการบริหารจัดการ เช่น การทบทวนกฎหมายเกี่ยวกับการวางแผนภาคและเมืองและนโยบายด้านการเคหะ การจัดทำระบบในการอนุรักษ์พื้นที่ประวัติศาสตร์ การจัดทำมาตรการสนับสนุนทางการเงินในการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเก่า การจัดตั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบประสานการจัดทำแผนการอนุรักษ์และเอกสาร การจัดทำทะเบียนพื้นที่ประวัติศาสตร์ การสำรวจข้อมูลทางด้านสถาปัตยกรรม สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม และข้อมูลทางเทคนิค รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับเมืองและภาคในระดับกว้าง การจัดทำแผนการดำเนินงาน การศึกษาวิจัย การให้การศึกษาในโรงเรียน และการสร้างความร่วมมือในระดับนานาชาติ (ICOMOS and the Authors, 1993e, p. 110-118)

3.6 กฎบัตรเพื่อการอนุรักษ์เมืองและพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ (Charter for the Conservation of Historic Towns and Urban Areas) หรือกฎบัตรวอชิงตัน (Washington Charter)

ในการประชุมสามัญครั้งที่ 6 ของอิคอมอส ในปี พ.ศ. 2524 (ค.ศ.1981) ที่กรุงโรม (Rome) ที่ประชุมได้ผ่านมติให้มีการร่างกฎบัตรเพื่อการอนุรักษ์สวนประวัติศาสตร์และเมืองประวัติศาสตร์ เพื่อเพิ่มเติมให้กฎบัตรเวนิสมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แต่ในขณะนั้น ยังไม่มีคณะกรรมการเฉพาะทางด้านเมืองประวัติศาสตร์ แม้ว่าในปีแรกของอิคอมอสจะมีผู้เชี่ยวชาญจากโปแลนด์

ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าคณะกรรมการดังกล่าว แต่เนื่องจากอาการเจ็บป่วยและการเสียชีวิตในเวลาต่อมา ทำให้กรรมการชุดนี้ถูกยกเลิกไป แม้จะมีความพยายามที่จะจัดตั้งขึ้นใหม่โดยให้มีขอบเขตของกิจกรรมที่ต่างไปจากเดิมในบางส่วน แต่กรรมการชุดนี้ก็ไม่เคยทำงานกันจริง ๆ ดังนั้น ในการประชุมผู้บริหารต่อจากการประชุมที่โรมได้มีการนำเรื่องนี้เข้าสู่การพิจารณา ในขณะนั้น อโคโมสมีปัญหาทางการเงินค่อนข้างมาก ที่ประชุมจึงได้ร้องขอประเทศสมาชิกที่สนใจจะให้การสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินกิจกรรมของคณะกรรมการชุดนี้ รวมทั้งจัดหาอาคารสถานที่สำหรับเป็นสำนักงานใหญ่ มีประเทศสมาชิกสนใจและเสนอตัว 4 ประเทศ คือ คานาดา สเปน ตูนิเซีย และอังกฤษ และผลจากที่ประชุมคณะกรรมการบริหารอโคโมสในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2525 (ค.ศ. 1982) มีมติเลือกข้อเสนอของอังกฤษ ในปีถัดมา จึงได้มีการจัดตั้ง “คณะกรรมการระหว่างประเทศเพื่อเมืองและหมู่บ้านประวัติศาสตร์ของอโคโมส (ICOMOS International Committee on Historic Towns and Villages)” ขึ้น จากนั้นจึงมีการจัดเตรียมร่างกฎบัตร ซึ่งผ่านการรับรองของคณะกรรมการในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2529 (ค.ศ. 1986) และนำเสนอต่อที่ประชุมสามัญของอโคโมสที่กรุงวอชิงตัน ดีซี (Washington, D.C.) ในปีถัดมา

“กฎบัตรเพื่อการอนุรักษ์เมืองและพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ หรือ “กฎบัตรวอชิงตัน” ซึ่งผ่านการรับรองจากที่ประชุมสามัญของอโคโมส ที่กรุงวอชิงตัน ดีซี เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2530 (ค.ศ. 1987) เป็นเอกสารสำคัญที่กำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ และวิธีการในการอนุรักษ์ชุมชนเมืองประวัติศาสตร์ในภาพกว้าง โดยให้ความสนใจกับพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์ทั้งเมืองใหญ่ เมืองเล็ก และศูนย์กลางเมือง หรือย่านประวัติศาสตร์ รวมถึงสิ่งแวดล้อมที่อยู่โดยรอบ ทั้งสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น

กฎบัตรดังกล่าวระบุถึงความจำเป็นในการบูรณาการการอนุรักษ์เมืองเข้ากับนโยบายการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจ และการวางแผนภาคและเมืองในทุกระดับ รวมทั้งคุณลักษณะของเมืองที่จะต้องสงวนรักษาว่าประกอบด้วยลักษณะเฉพาะทางประวัติศาสตร์ของเมือง หรือพื้นที่เมือง (historic character of the town or urban area) และองค์ประกอบทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจที่แสดงถึงลักษณะดังกล่าว โดยเฉพาะสิ่งต่อไปนี้ (ICOMOS 1998a, p. 9)

- รูปแบบของเมือง (urban pattern) ซึ่งกำหนดแปลงที่ดินและถนน
- ความสัมพันธ์ของอาคารกับพื้นที่สีเขียว และพื้นที่โล่ง รูปร่างหน้าตาอาคารทั้งภายนอกและภายใน ซึ่งเห็นได้จากสัดส่วน ขนาด การก่อสร้าง วัสดุ สี และการตกแต่ง
- ความสัมพันธ์ของเมือง หรือพื้นที่เมืองกับที่ตั้งที่อยู่โดยรอบ ทั้งที่เป็นธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น
- บทบาทหน้าที่ที่หลากหลายของเมืองหรือพื้นที่เมืองที่สั่งสมมาตามกาลเวลา

นอกจากนี้ยังระบุถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้อยู่อาศัยในพื้นที่ในการอนุรักษ์และการให้ความสำคัญกับผู้อยู่อาศัยในพื้นที่เป็นอันดับแรก (ICOMOS 1998a, p. 10) และการทำงานที่เป็นระบบและมีวินัย แต่มีความยืดหยุ่น (ICOMOS 1998a, p. 10)

ในด้านวิธีการและเครื่องมือนั้น กฎบัตรดังกล่าวแนะนำให้ใช้การวางแผนแบบสหสาขาวิชา โดยพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องทุกด้าน ซึ่งรวมถึงโบราณคดี ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม เทคนิค สังคมวิทยา และเศรษฐศาสตร์ (ICOMOS 1998a, p. 10) มีการระบุวัตถุประสงค์หลักของแผนอนุรักษ์ รวมถึงมาตรการทางกฎหมาย การบริหาร และการเงินที่จำเป็น ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์สอดคล้องระหว่างพื้นที่เมืองประวัติศาสตร์และพื้นที่เมืองโดยรวม รวมทั้งการกำหนดอาคารที่ต้องการอนุรักษ์ และการเก็บบันทึกข้อมูล ในด้านการก่อสร้างอาคารใหม่หรือปรับปรุงอาคารเดิมนั้นจะต้องให้ความเคารพต่อรูปแบบอาคารเดิม โดยเฉพาะสัดส่วนและขนาดแปลงที่ดิน (ICOMOS 1998a, p. 10) นอกจากนี้ ยังแนะนำให้มีการจัดระเบียบการจราจรและที่จอดรถให้เหมาะสม ควบคุมไม่ให้มีการสร้างทางด่วนผ่านเข้ามาในเมือง มีการป้องกันผลกระทบจากภัยธรรมชาติ มลพิษ และแรงสั่นสะเทือน รวมทั้งแนะนำให้จัดกิจกรรมสร้างการมีส่วนร่วม และการฝึกอบรมแก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการอนุรักษ์

3.7 ข้อเสนอแนะเรื่องภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ (Recommendation on the Historic Urban Landscape)

“ข้อเสนอแนะเรื่องภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ (Recommendation on the Historic Urban Landscape)” ของยูเนสโก เป็นเอกสารที่พัฒนาต่อกับบันทึก

ความจำเวียนนา เรื่อง “มรดกโลกและสถาปัตยกรรมร่วมสมัย—การจัดการภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์” (Vienna Memorandum on “World Heritage and Contemporary Architecture – Managing the Historic Urban Landscape”) ซึ่งเป็นผลจากการประชุมระหว่างประเทศที่กรุงเวียนนา (Vienna) ประเทศออสเตรีย ระหว่างวันที่ 12-14 พฤษภาคม พ.ศ. 2548 (ค.ศ. 2005) การประชุมดังกล่าวจัดขึ้นโดยยูเนสโกตามคำร้องขอของคณะกรรมการมรดกโลก เพื่ออภิปรายถึงประเด็นเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรมเมืองและเพื่อกำหนดแนวทางใหม่ในการจัดการมรดกวัฒนธรรมเมืองที่เหมาะสมซึ่งเสนอให้ขยายขอบเขตและความหมายของมรดกทางวัฒนธรรม สร้างแนวทางใหม่และวิธีการใหม่ในการอนุรักษ์และพัฒนาเมือง

บันทึกความจำดังกล่าวอ้างถึงเมืองประวัติศาสตร์ (historic city) ที่ขึ้นทะเบียนหรือเสนอขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก และเมืองใหญ่ที่มีโบราณสถานหรือแหล่งที่ตั้งที่เป็นมรดกโลกอยู่ในพื้นที่ คำว่า “ภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ (historic urban landscape)” พัฒนามาจาก “ข้อแนะนำของยูเนสโกเกี่ยวกับการปกป้องและบทบาทร่วมสมัยของพื้นที่ประวัติศาสตร์ (UNESCO’s Recommendation Concerning the Safeguarding and Contemporary Role of Historic Areas)” ในปี พ.ศ. 2519 (ค.ศ. 1976) โดยในบันทึกความจำเวียนนาได้ให้ความหมายของภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ว่าหมายถึง “การรวมกันของกลุ่มอาคาร โครงสร้าง และที่ว่าง ในบริบทของธรรมชาติและระบบนิเวศ รวมถึงแหล่งที่ตั้งทางโบราณคดีและซากดึกดำบรรพ์ ซึ่งประกอบขึ้นเป็นการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ในสภาพแวดล้อมเมืองในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งมีการเชื่อมโยงและคุณค่าเป็นที่ยอมรับทางโบราณคดี สถาปัตยกรรม ก่อนประวัติศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ สังคม-วัฒนธรรม หรือนิเวศวิทยา” (WHC-UNESCO, 2005) บันทึกความจำเวียนนาเรียกร้องความเข้าใจร่วมกันระหว่างผู้ที่กำหนดนโยบาย นักผังเมือง นักพัฒนาเมือง สถาปนิก นักอนุรักษ์ เจ้าของทรัพย์สิน นักลงทุน และประชาชนที่สนใจ การทำงานร่วมกันเพื่ออนุรักษ์มรดกเมือง (urban heritage) โดยมองความทันสมัยและการพัฒนาของสังคมในรูปแบบที่คำนึงถึงความอ่อนไหวทางด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์และระบบนิเวศ รวมถึงการสร้าง ความเข้มแข็งของอัตลักษณ์และการเชื่อมโยงทางสังคม

(WHC-UNESCO, 2005) นอกจากนี้ บันทึกความจำเวียนนายังเสนอแนวทางเพื่อการจัดการอนุรักษ์ (guidelines for conservation management) และแนวทางการพัฒนาเมือง (guidelines for urban development)

“ข้อแนะนำเรื่องภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์” เป็นการดำเนินการเพื่อพัฒนานักทิกความจำเวียนนาไปสู่ข้อแนะนำ (recommendation) ของยูเนสโก โดยหลังจากการประชุมที่เวียนนา ก็ได้มีการจัดประชุมผู้เชี่ยวชาญอีกหลายครั้ง ระหว่าง พ.ศ. 2549-2553 และยูเนสโกได้จัดทำร่างฉบับแรก (first draft) ของข้อแนะนำดังกล่าวเพื่อให้ประเทศสมาชิกศึกษาและส่งข้อเสนอแนะต่อยูเนสโกภายในวันที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2553 (ค.ศ. 2010) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขก่อนจะนำเสนอต่อที่ประชุมสามัญครั้งที่ 36 ของยูเนสโกในระหว่างเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 (ค.ศ. 2011) ต่อไป (UNESCO, 2010a, p. 4)

สาระสำคัญของร่างฉบับนี้ แบ่งออกเป็น 6 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกเป็นการให้คำจำกัดความ (definition) ต่าง ๆ ซึ่งคล้ายกับที่ปรากฏในบันทึกความจำเวียนนา ในส่วนที่ 2 ยูเนสโกได้กล่าวถึงโอกาส และความท้าทายของการอนุรักษ์เมืองในศตวรรษที่ 21 โดยระบุถึงแรงกดดันใหม่ที่เกิดจากการขยายตัวของเมือง การพัฒนาและสิ่งแวดล้อม ในส่วนที่ 3 กล่าวถึงนโยบายแบบบูรณาการที่ประสานนโยบายการอนุรักษ์มรดกเมืองเข้ากับบริบทเมืองที่กว้างกว่า และความสัมพันธ์กับการพัฒนาที่ยั่งยืน ส่วนที่ 4 ของร่างดังกล่าวระบุถึงเครื่องมือ (tools) ในการดำเนินการ ซึ่งจำแนกเป็นระบบการควบคุมบังคับ (regulatory system) เครื่องมือเกี่ยวกับชุมชน (community engagement tools) เครื่องมือทางเทคนิค (technical tools) และเครื่องมือทางการเงิน (fiscal tools) (UNESCO, 2010b, p. 5-6) ในส่วนที่ 5 เป็นเรื่องการสร้างเสริมสมรรถนะ การวิจัย และข้อมูลและการสื่อสาร ขณะที่ในส่วนที่ 6 เป็นเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ

4. บทสรุป

กฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมในปัจจุบัน มีจุดเริ่มต้นร่วมกันจาก “กฎบัตรเวนิส (The Venice Charter)” และจากการทำงานร่วมกันของไอโคโมสและยูเนสโก

ซึ่งนำไปสู่การพัฒนากฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ อีกมากมาย รวมถึงกฎบัตรและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองด้วย จากการทบทวนและสังเคราะห์เนื้อหาของกฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์เมืองที่ผ่านมา พบว่ากฎบัตรและมาตรฐานดังกล่าวมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในด้านหลักการและแนวทางการอนุรักษ์ ในด้านหลักการนั้น ได้มีการปรับปรุงความหมายของเมืองประวัติศาสตร์และองค์ประกอบที่ต้องอนุรักษ์ให้มีความชัดเจนมากขึ้น จากเดิมที่เน้นเฉพาะโบราณสถาน สถาปัตยกรรม และแหล่งที่ตั้ง มาเป็นการพิจารณาภาพรวมที่กว้างขึ้น โดยครอบคลุมถึงมิติทางด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม ที่สำคัญที่สุดก็คือการให้คนเป็นศูนย์กลางของการอนุรักษ์เมือง เน้นการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับทุกฝ่าย และการเคารพในสิทธิของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่ ในด้านแนวทางการดำเนินการนั้น มีการปรับเปลี่ยนนโยบายการอนุรักษ์เมืองให้เป็นนโยบายแบบบูรณาการที่ประสานนโยบายการอนุรักษ์มรดกเมืองเข้ากับบริบทเมืองที่กว้างกว่า และความสัมพันธ์กับการพัฒนาที่ยั่งยืน มีกรอบการดำเนินการ

ที่ยืดหยุ่นมากขึ้น มาตรการและเครื่องมือต่าง ๆ มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายแบบใหม่ ทั้งเครื่องมือสำหรับการควบคุมบังคับและเครื่องมือสำหรับการส่งเสริมและสนับสนุน เช่น เครื่องมือเกี่ยวกับชุมชน เครื่องมือทางการเงิน ฯลฯ รวมถึงการพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในโลกสมัยใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การอนุรักษ์เมืองจัดเป็นงานที่มีความซับซ้อนและท้าทายอย่างยิ่ง การมีกฎบัตรและมาตรฐานระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องดังที่ได้ทบทวนมาข้างต้นจึงเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับนักผังเมือง สถาปนิก และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย สมควรที่จะทำความเข้าใจให้ลึกซึ้ง เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการอนุรักษ์เมืองต่อไป สิ่งที่ต้องคำนึงประการหนึ่งก็คือกฎบัตรและมาตรฐานเหล่านี้เป็นเพียงเอกสารอ้างอิงทางวิชาการ การอนุรักษ์เมือง ในโลกแห่งความเป็นจริงมีความซับซ้อนกว่าที่คิด ในการปฏิบัติงานจริงนอกจากจะต้องรู้จักนำเอาหลักวิชาการมาประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมและถูกต้องแล้ว ยังต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง รวมทั้งความตั้งใจและมุ่งมั่นในการทำงานอีกด้วย

References

- ICOMOS. (1998a). Charter for the conservation of historic towns and urban areas (Washington Charter 1987). *International Charters for Conservation and Restoration*. Stockholm: ICOMOS.
- ICOMOS. (1998b). International charter for the conservation and restoration of monuments and sites (The Venice Charter 1964). *International Charters for Conservation and Restoration*. Stockholm: ICOMOS.
- ICOMOS and the Authors. (1993a). 2. ICOMOS—Resolutions on the regeneration of historic urban sites. *Historic Towns*. Sri Lanka: The State Printing Corporation.
- ICOMOS and the Authors. (1993b). 11. The resolutions of Bruges: Principles governing the rehabilitation of historic towns. *Historic Towns*. Sri Lanka: The State Printing Corporation.
- ICOMOS and the Authors. (1993c). 12. ICOMOS—Resolutions of the international symposium on the conservation of smaller historic towns. *Historic Towns*. Sri Lanka: The State Printing Corporation.
- ICOMOS and the Authors. (1993d). 14. ICOMOS—UNESCO – Recommendation adopted at the international symposium—A new life for historic towns. *Historic Towns*. Sri Lanka: The State Printing Corporation.
- ICOMOS and the Authors. (1993e). 15. UNESCO – Recommendation concerning the safeguarding and contemporary role of historic areas. *Historic Towns*. Sri Lanka: The State Printing Corporation.

- UNESCO. (2010a). A new international instrument: The proposed UNESCO recommendation on the historic urban landscape (HUL). *Preliminary Report on the Draft Recommendation on the Historic Urban Landscape*. UNESCO.
- UNESCO. (2010b). Recommendation on the historic urban landscape. *Preliminary Report on the Draft Recommendation on the Historic Urban Landscape*. UNESCO.
- WHC-UNESCO. (2005). *Vienna Memorandum on "World heritage and contemporary architecture – Managing the historic urban landscape"*. Retrieved October 10, 2010, from <http://whc.unesco.org/uploads/activities/documents/activity-47-2.pdf>